РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА – KUZEY MAKEDONYA CUMHURİYETİ
ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА – MERKEZ JUPA BELEDİYESİ
Бр. No. 08-324/1
29.07.2021год.yılı

Антикорупциска програма на Општина Центар Жупа со Акциски план за 2021 година
(Годишен план за спречување на корупција за 2021 година)

1. Вовед

Корупцијата е глобален предизвик и еден од главните предизвици и опасности за демократското општество и владеењето на правото.Таа е динамична појава која има многу форми, а нејзиното спречување е предуслов за добро управување и функционирање на институциите и општеството во целина, а кое е во согласност со Уставот, законите, подзаконските акти, меѓународните и национални етички кодекси.Корупцијата се јавува како пречка од висок степен за развојот, стабилноста како и за ефективното и ефикасното владеење и поради тоа е потребно да се превземаат сериозни чекори за справување со овој проблем.

Општина Центар Жупа е посветена во одржувањето и почитувањето на принципите на интегритет, објективноста и непристрасноста и со својот начин на работа во согласност со правните акти се бори против корупцијата и судирот на интереси, па поради тоа ја разви оваа Атикорупциска програма и Акциски план за спроведување,со цел да се сузбие и спречи корупцијата како појава во општината и да ја зголеми довербата во институцијата.

Дополнително во овој документ е даден краток осврт на профилот на ЕЛС, нејзините цели, надлежности, изготвени закони и останати документи, како и целите за кои е изготвен документот. Понатаму, документот содржи и Анализа за ризичните области за корупција во рамките на делокругот на работењето, која всушност претставува наративен опис на моментална состојба и алатка за идентификување на предизвиците и слабостите.

Главен фокус во Антикорупциската програма со Акциски план на Општина Центар Жупа се става на два клучни аспекта:

- *екстерен аспект*: што може општината да направи на локално ниво за спречување на корупцијата и
- *интерен аспект*: кои мерки треба да ги преземе за да превенира и спречи корупција однатре, во самата општина.

2. Правни прописи од областа на корупцијата

Постојат повеќе закони кои се однесуваат на корупцијата.Најзначајни се:

-Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси

-Кривичниот законик
-Законот за заштита на укажувачи и
-Законот за лобирање

- Меѓународни акти ратификувани од Република Северна Македонија:

-Конвенцијата на Обединетите нации против корупција и
-Цивилната Конвенција за спречување корупција.

3. Листа на поими

Корупција: Злоупотреба на функцијата, јавното овластување, службената должност или положба заради остварување корист, директно или преку посредник, за себе или за друг (Закон за спречување судир на интереси).
***Пасивна корупција*:** Намерно делување на службено лице, кое директно или преку посредник, бара или прима корист од каков било вид, за себе или за трето лице, или прифаќа ветување на ваква корист, со цел да делува или да се воздржува од делување во согласност со своите обврски или да ги врши неговите надлежности спротивно на службените обврски.
***Активна корупција*:** Намерно делување на кое било лице кое директно или преку посредник, ветува или дава корист од каков било вид на службено лице, за него или за трето лице, со цел да делува или да се воздржува од делување во согласност со неговите обврски или да ги врши неговите надлежности спротивно на службените обврски.
Јавен интерес: Заштита на основните слободи и права на човекот и граѓанинот признати со меѓународното право и утврдени со Уставот на Република Северна Македонија, спречување на ризиците за здравјето, одбраната и безбедноста, заштита на животната средина и на природата, заштита на сопственоста и на слободата на пазарот и претприемништвото, владеење на правото и спречување на криминалот и корупцијата (Закон за спречување судир на интереси).
Приватен интерес: Материјален или нематеријален интерес на службеното лице што може да влијае врз неговото одлучување при вршењето на јавните овластувања и должности.
Судир на интереси: Состојба во која службеното лице има приватен интерес што влијае или може да влијае врз непристрасното вршење на неговите јавни овластувања или службени должности.
Ризик од корупција: Кој било вид на внатрешна или надворешна слабост или постапка која претставува можност за појава на корупција во рамките на државни органи, јавни претпријатија и други институции од јавниот сектор и кој ги вклучува прашањата за судир на интереси, неспоивиот на функции, примање подароци и други нелегални плаќања, лобирање, недостаток на систем за заштита на укажувачи, измами, несоодветно користење на овластувањата, дискрециони овластувања, финансирање на политички партии и кампањи спротивно на закон, тргување или недозволено користење на информации, транспарентност на постапки и документи и други прашања од значење за интегритетот.
Интегритет: Законито, независно, непристрасно, етичко, одговорно и транспарентно вршење на работи со кои службените лица го чуваат својот углед и угледот на институцијата во која се одговорно лице, односно се вработени, ги елиминираат ризиците

и ги отстрануваат сомневањата во можноста од настанување и развој на корупција и со тоа обезбедуваат доверба кај граѓаните во вршењето на јавните функции и во работата на јавните институции.

Непотизам: Во најширока смисла, се дефинира како „влијание на семејните и роднинските врски при донесување на одлуки за вработување и склучување на јавни (управни) договори (најчесто во постапките за јавни набавки и издавање на дозволи).

Клиентелизам: Давање привилегии или придобивки на клиентот во замена за услуги, придобивки или во политички контекст, гласови.

Кронизам: Најчесто опфаќа ситуации во кои се претпочитаат пријатели или соработници, без оглед на тоа колку се соодветни. Најголема веројатност за појава на кронизам има во контекст на именувања, но може да се појави и во која било инстанца кога се практикуваат дискреционите права.

4. Надлежности на ЕЛС

Општина Центар Жупа е надлежна за вршење на следните работи:

-Урбанистичко (урбано и рурално)
планирање, издавање на одобрение за градење на објекти на локално значање утврдени со Закон, уредување на просторот и уредување на градежно земјиште;

-Заштита на животната средина и
природата, во смисла на превземање мерки за заштита и спречување од загадување на водата, воздухот, земјиштето, заштита на природата, заштитата од бучева и нејонизирачко;

-Локален економски развој, во смисла
на планирање на локалниот економски развој, утврдување на развојни и структурни приоритети, водење на локална економска политика, подршка на развој на мали и средни претпријатија и на претприемништвото на локално ниво и во тој котекст учество во воспоставувањето и развојот на локалната мрежа на институции и агенци и промовирање на партнерство;

-Комунални дејности, во смисла на
снабдување со вода за пиење, испорака на технолошка вода, одведување и прочистување на отпадни води, одведување и третман на адмосферски води, јавно осветлување, одржување на јавна чистота, собирање, транспортирање и постапување со комунален цврсти и технолошки отпат, уредување и организирање на јавен превоз на патници, одржување на гробовите, гробиштата и нивно чистење, давање погребни услови, изградба, одржување, реконструкција и заштита на локалните патишта и улици и други инфраструктурни објекти, регулирање на режимот на собраќајот,

-изградба и одржување на улично собраќајна сигнализација, игградба и одржување на јавен простор за паркирање, остранување на непрописно паркирани возила, остранување на хаварисани возила од јавните површини, изградба и одржување на пазари, чистење на оџаците, одржување и користење на паркови, зеленило, парк – шуми и рекреативни површини, регулација, одршување на речните корита во урбанизирани делови, определување на имиња на училишта, улици, плоштади и други инфраструктурни објекти;

-Култура, во смисла на

институционална и финансиска подршка на културните установи и проjекти, негување на фолклорот, обичаите, старите занаети и случни културни вредности, организирање на културни манифестации потикнување на разновидни специфични форми на творештвото;

-Спорт и рекреација, во смисла на
развој на масовен спорт и рекреативни активности организирање на спортски приредби и манифестации, одржување и изградба на објекти за спорт, како и подршка на спрортски сојузи;

-Социјална заштита на деца, во
смисол на финансирање, инвестиции, одржување и сопственост на детски градинки и домови за стари, остварување на социјална грижа за инвалидни лица, деца без родители и родителска грижа со воспитно-социјални проблеми, со посебни потреби од едно родителски семејства како и деца од улица, лица изложени на социјален ризик, засегнати со злоупотреба на дрога и алкохол, подигање на свеста на населението, домување на лица со социјален ризик, остварување на право и воспитување на деца од пред училишна возраст ;

- Образование, во смисла на основање,
финансирање, и администратирање
на основни и средни училишта во соработка со централната власт, во согласност со Закон, како и организирање на превоз и исхрана на ученици и нивно сместување во ученички домови;

-Здраствена заштита, во смисла на
управување со мрежата на јавни здраствени објекти од примарна здраствена заштита во која општината е застапена во сите одбори на сите здраствени организации во јавна сопственост, здраствено воспитување, унапредување на здравјето, превентивни активности, заштита на здравјето на работниците и заштита при работа, здраствен надзор на животната средина, надзор над здраствените болести, помош на пациенти со специални потреби и други области определени со Закон.

-Спроведување на подготвки и
превземање мерки за заштита и спасување на граѓаните и материјалните добра од воени разорнувања, природни непогоди и други несреќи и од последици предизвикани од нив;

-Против пожарна заштита вршена од
територијалната против пожарна единица;

- Надзор од вршените работи од
надлежност на општината;

-Други работи определени со Закон;

Како дел од своите надлежности , Општина Центар Жупа има развиено стратегии, планови и програми за унапредување на општината и на администрацијата . Дел од нив се:

1. Годишен план за вработување за 2021 година

2. План програми за развој на Општина Центар Жупа

3.Програма за изработка на урбанистички планови на територијата на Општина Центар Жупа

4.Програма за одржување на јавната чистота на подрачјето на Општина Центар Жупа

5.Програма за одржување на јавното зеленило на подрачјето на Општина Центар Жупа

6.Програма за работа во областа на градежно земјиште во сопственост на Република Македонија на подрачјето на Општина Центар Жупа

7.Програма на општите мерки за заштита на населението од заразни болести

8.Програма за одржување на локалната патна мрежа во зимски и летни услови во Општина Центар Жупа

9.Програма за изградба, реконструкција и одржување на локални патишта и улици во Општина Центар Жупа

10.Програма за одржување на јавното осветлување на подрачјето на Општина Центар Жупа

11.Програма за комуналниот инспектор

12.Правилник за начинот и условите за користење на службените возила сопственост на Општина Центар Жупа и полнење на гориво за потребите на општина Центар Жупа.

13.План и програма за третман на бездомни кучиња на територијата на Општина Центар Жупа

14.Правилник за користење на средства за репрезентација на Општина Центар Жупа.

15. Други работи определени со закон

Цели на годишниот план за антикорупција

Програмите и плановите за борба против корупцијата опфаќаат различни аспекти, од дефинирање на корупцијата, до што секој вработен може да стори за да ги идентификува и управува етичките дилеми и ризикот од корупција. Овој Антикорупциски план-програма се фокусира на утврдување конкретни мерки и активности за контрола и превенција на појавата на корупција. Таа претставува еден вид почетна анализа за ризични области за корупција во рамките на делокругот на работењето на Општина Центар Жупа, односно се труди за ги идентификува причините, условите и факторите кои ја овозможуваат корупцијата но едновремено преку акцискиот план се дава пресек на конкретно планирани активности и начинот на нивна операционализација со цел соодветна превенција и одговор на поставените цели во овој документ.

Имено, клучните проблеми и ризични фактори за појава на корупција и судир на интереси во општинската администрација и вработените во општината се однесуваат на:

- отсуството на систематизирани мерки за спречување на корупцијата;
- отсуството на проценка на ризикот од појава на корупција
- отсуството на цврсти гаранции за спроведување на процедурите за работа;
- недостаток на јавна контрола врз работата на јавната администрација, што ги отвара вратите за различни форми на судир на интереси.

Можни ризици од корупција на вработените во Општина Центар Жупа се:

-судир на интереси
-подароци и спонзорства
-немање укажувачи, соработници на правдата, сведоци и лица кои работат на спреќување на корупција
-лобирање
-незаконски барања

Имајќи го предвид горенаведеното, овој Антикорупциски план-програма има за цел да воспостави ефикасен систем на мерки и активности кои ќе овозможат превенција и борба со корупцијата како главен стратешки приоритет и да оствари неколку цели со кои значително ќе се намалат проблемите и ризичните фактори за појава на корупција:
• зголемување на нивото на политичка одговорност и демонстрирана волја за борба против корупцијата;
• јакнење на интегритетот и отчетноста на раководството и вработените во општината, базирано на систем на вредности и критериуми за квалитет;
• почитување на законските прописи, на Етички кодекс на локалните функционери во Република Северна Македонија, како и на Кодексот за административни службеници;
• спроведување на надлежностите на општината на законски, транспарентен, етички, економичен, одговорен и ефективен начин;
• проактивна транспарентност, зајакната контрола и надзор во јавните набавки и во склучувањето договори;
• јакнење на алатките за отчетност и транспарентност во работењето;
• подигнување на јавната свест и спроведување антикорупциска едукација за вработените и градење личен и професионален интегритет;
• зајакнување на довербата на граѓаните во општината и мотивирање да пријават корупција.

Анализа за ризични области за корупција во рамките на делогругот на работењето

Проблемите и мерките во Акцискиот план-програма на Општина Центар Жупа се систематизирани во следните области:

-***Управување со човечки ресурси***

Непристрасна, ефикасна, ефективна општинска администрација, која е независна од политичко влијание е еден од клучните делови во борбата против корупцијата.

Општинската администрација мора да работи на принципите на етичност и интегритет, а нејзините механизми за санкционирање на неетичкото и коруптивно однесување мора да се направат пофункционални.

За таа цел, а поаѓајќи од заложбите за владеење на правото, обезбедување на одржлив економски и општествен развој, поттикнување на јавната доверба во локалните власти, целосно и непречено остварување на правата и слободите на граѓаните, како и поттикнување на нивно учество во носењето одлуки на локално ниво, Општина Центар Жупа усвои декларација за **Политика на интегритет** со која не се толерира коруптивно однесување од страна на градоначалникот, членовите на Советот и сите вработени во општинската администрација.

Согласно Акцискиот план за 2021 година, градоначалникот веќе има определено лице за интегритет од редот на вработените, кое ќе обезбеди доверливо советување за прашања поврзани со етика и интегритет.Ова лице е обучено од страна на ДКСК.Една од задачите на ова лице е следење на спроведувањето на Политиката на интегритет и давање на предлози за подобрување.

Активното следење за спроведуавањето на политиката за интегритет може да вклучува:

-Собирање и анализа на податоците за повреди на кодексот и утврдување на трендови, преку анализа на дисциплинските постапки

-Мерење на запознаеноста на вработените и потребите за натамошна доедукација и поддршка, преку анкети со вработените, пополнување на прашалници пред и после обуките

-Спроведување на истражување на јавното мислење и можност за пополнување на прашалници од страна на корисниците на ЕЛС.

Елс ќе назначи и одговорно лице за прием на пријави доставени заради внатрешно пријавување (овластено лице). На овластеното лице ќе му бидат обезбедени потребните услови за работа, кои пак ќе овозможат негова независност и непреченост во работата.Покрај тоа ЕЛС ќе пропише процедура за прием на пријави од укажувачи, издвојување и обработка на податоците, заштита на личните и други податоци итн.

-Зајакната контрола и надзор на јавни набавки и процесот за управување со јавните финансии

Преку процесот на јавни набавки во јавниот сектор, властите на локално ниво се под ризик од коруптивни практики заради остварување финансиски добивки. Затоа, со цел да се заштити јавниот интерес, да се добие најдобрата вредност за јавните трошоци, да се обезбеди фер конкуренција во постапките и правичен третман на понудувачите, неопходно е да се постигне највисоко ниво на транспарентност на процесите, зајакнување на капацитетите со квалификувани и обучени кадри за спроведување на јавните набавки, засилување на контролата врз спроведувањето на јавните набавки; зголемување на ефикасноста во реализацијата на јавните набавки и зголемување на личниот интегритет на лицата вклучени во нивно спроведување.

Општина Центар Жупа ревносно го води процесот на управување со јавните финансии преку механизмите за буџетирање, распределба, трошење и отчетност.ЕЛС при спроведување на јавните набавки ги почитува начелата на економичност, ефикасност,

конкуренција помеѓу економските оператори, транспарентност, еднаков третман на економските оператори и сразмерност.За оваа цел во Општина Центар Жупа ќе се донесе и интерен акт Процедура за отпочнување и спроведување на постапки за јавни набавки и подготовка , склучување и реализација на договорите .

Исто така отчетното управување со јавните финансии е од витално значење, а во таа насока ЕЛС ја препознава потребата од ажурно споделување со јавноста на Годишниот буџет, извештаите за реализација на буџетите и завршните сметки.

-Јакнење на алатките за отчетност и транспарентност во работењето

Во ера на голема достапност до различни извори на информации, како и на лесно достапни можности за пласирање информации или дезинформации, голема е можноста граѓаните да се здобијат со погрешни сознанија во однос на работата на ЕЛС, како и во однос на корупцијата и она што таа го претставува. Ова може да резултира со поткопување на довербата на граѓаните во ЕЛС, како и со помала можност да се идентификуваат и пријавуваат потенцијалните коруптивни практики.

Затоа, со цел да се зајакне довербата на граѓаните кон ЕЛС, Општина Центар Жупа обезбедува пристап и можност на целокупната јавност да има увид во нејзиното работење.ЕЛС го овозможува ова преку транспарентно и навремено објавување на информации за нејзината работа преку користење релевантни канали за информирање.Притоа Општина Центар Жупа континуирано ќе ги користи сите расположливи ресурси за информирање за да споделува информации и податоци во однос на корупцијата и мерките кои ги презема за да ја спречи нејзината појава.

На овој начин Општина Центар Жупа ќе придонесе во борбата против корупцијата и ќе помогне во напорите за зголемување на свесноста на јавноста за корупцијата, земајќи предвид дека свесноста на јавноста за негативните ефекти на корупцијата е основен дел на која било ефективна стратегија за превенција на корупцијата.Со тоа, не само што ќе се споделуваат и обелоденуваат суштински информации за корупцијата, дотолку повеќе на службениците и граѓаните ќе им се даде инпулс за да се охрабрат да пријавуваат коруптивни практики или појави.

Акциски план на Општина Центар Жупа за 2021 година

1.Управување со човечки ресурси

Намалување на ризикот за корупција на вработените во однос на хоризонталните и вертикалните надлежности за креирање и имплементација на политиките за управување со човечките ресурси во општинската администрација, воведува внатрешни процедури со почитување на стандардите за квалитет, оптимизација на извршувањето на работните задачи на вработените и унапредување на соработката со сите засегнати страни.

Реден број	Активност	Носител на активноста	Временска рамка
1.1	Интерен акт за постапување на службениците кон странките	Одделение за правни, општи работи и јавни дејности	Јули – Декември 2021
1.2	Спроведување на		

	обуки за вработените во ЕЛС за јакнење на свеста	Одделение за човечки ресурси	Јули – Декември 2021
1.3	Донесување Решение за назначување на лице одговорно за прашања од областа на етиката и интегритетот	Одделение за правни, општи работи и јавни дејности	Јули – Декември 2021
1.4	Правилник за управување со ризик на корупција и судир на интереси за период од 4 години	Одделение за правни, општи работи и јавни дејности	Јули – Декември 2021
1.5	Советување за управување со ризик на градоначалникот и раководните лица	Одделение за правни , општи работи и јавни дејности	Јули – Декември 2021
1.6	Донесување Решение за назначување на овластено лице за прием на пријави доставени заради заштитено внатрешно пријавување	Одделение за правни , општи работи и јавни дејности.	Јули – Декември 2021
1.7	Процедура за прием на пријави од укажувачи, издвојување и обработка на податоците од пријавите и преземање мерки за обезбедување на заштита на личните и другите податоци кои се однесуваат на укажувачи и пријави од укажувачи	Одделение за правни, општи работи и јавни дејности	Јули – Декември 2021
1.8	Правилник за заштитено внатрешно пријавување во	Одделение за правни, општи работи и јавни	Јули – Декември 2021

	Општина Центар Жупа	дејности	
1.9	Запознавање на вработените со новите правилници, процедури и останатите интерни акти	**Одделение за човечки ресурси**	Јули – Декември 2021

2.Зајакната контрола и надзор на јавните набавки и финансиското работење

Трошењето на буџетот на ЕЛС е најчест извор на корупциски закани кои ЕЛС се обидува да ги митигира со стандардизирање на процесите за јавни набавки и зголемување на транспарентноста преку промовирање на користењето на системот на отворени финансии

Реден број	Активност	Носител на активноста	Временска рамка
2.1	Контрола врз спроведувањето на јавните набавки од претходната финансиска година, со извештај за причините за нереализацијата и препораки за идните набавки	Одделение за правни, општи работи и јавни дејности	Јуни – Декември 2021
2.2	Обука за јавни набавки за вработени во Одделението како и лицата/членови во комисии за јавни набавки	Одделение за правни, општи работи и јавни дејности	Јуни – Декември 2021
2.3	Обука за интегритет во јавните набавки	Одделение за правни, општи работи и јавни дејности	Јуни – Декември 2021
2.4	Споделување со јавноста на: Годишниот буџет, извештаите за реализација на буџетите и завршните сметки	Одделение за финансиски прашања	Јуни – Декември 2021
2.5	Донесување на процедура за	Одделение за правни, општи	Јуни – Декември 2021

	отпочнување и спроведување на постапки за јавни набавки и подготовка , склучување и реализација на договорите.	работи и јавни дејности	

3.Поактивна транспарентност

Транспарентно и навремено објавување суштински информации ја зголемуваат довербата на граѓаните во работата на ЕЛС, како и заложбите кои општината ги презема за да превенира коруптивни практики.Со тоа на службениците и граѓаните им се дава импулс за да се охрабрат да пријавуваат коруптивни практики или појави.

Реден број	Активност	Носител на активноста	Временска рамка
3.1	Јавно објавување на веб-страната на ЕЛС на Политиката за интегритет, Карти на услуги на Општина Центар Жупа	Одделение за правни, општи работи и јавни дејности	Јуни – Декември 2021
3.2	Попис и објава на листа на моторни возила во сопственост на ЕЛС	Одделение за правни,општи работи и јавни дејности Одделение за финансиски прашања	Јуни – Декември 2021
3.3	Обуки на вработените за ЗСПИЈК	Одделение за човечки ресурси	Јуни – Декември 2021
3.7	Јавно објавување на податоците за овластеното лице за прием на пријави доставени заради заштитено внатрешно пријавување и лице одговорно за прашања од областа на етиката и	Одделение за правни, општи работи и јавни дејности	Јуни – Декември 2021

	интегритетот на веб-страната на ЕЛС		
3.8	Анализа за можност од воведување на систем за електронско следење на сите поднесени предмети во ЕЛС	Одделение за човечки ресурси	Јуни – Декември 2021

Општина Центар Жупа
Градоначалник
М-р. Аријан Ибраим